

Et undervisningsopplegg om

BARNE- *konvensjonen*

Barns rettigheter i *VERDEN*

- Aktivitetsark med oppgaveidéer og tips til lærerne
- Hjelpark med bakgrunnsinformasjon og kopieringsoriginaler

DISKRIMINERING

Artikkel 2:

Alle barn har rett til beskyttelse mot diskriminering

PRIVATLIV

Artikkel 16:

Alle barn har rett til privatliv

DELTAKELSE

Artikkel 12:

Alle barn har rett til å si sin mening, og deres mening skal bli tatt på alvor

MISBRUK

Artikkel 19:

Alle barn har rett til at ingen skader eller misbruker dem

Barns rettigheter i *VERDEN*

AKTIVITETSARK

FORSLAG TIL AKTIVITETER OG FREMGANGSMÅTE:

Velg én eller flere av aktivitetene under:

Mål:

Elevene vet at ulike land har forskjellige utfordringer mht. oppfyllelse av barns rettigheter

ETT SKRITT FRAM

Kopier og klipp ut rollekortene på hjelpearket. Velg først ett rollekort som dere gjennomgår i plenum. Snakk om hvordan dere tror forholdene for øvrig er for rollefiguren dere har valgt med bakgrunn i informasjonen dere har fått. Del så ut ett rollekort til hver elev. (Du kan eventuelt la to og to gå sammen om ett kort. Du bør ha lest gjennom rollene på forhånd så du har mulighet til litt "styring" mht. hvem som får de ulike rollene.)

Alle elevene starter på en linje. Velg ut ca 15 relevante rettigheter fra barnekonvensjonen og les rettigheten i du-form, for eksempel: du går på skole, og den er gratis / du får den helsehjelpen du trenger / du er med på fritidsaktiviteter.... Bruk gjerne forslagene under Rettigheter til rollebeskrivelser på hjelpearket.

De som opplever at de får tilgodesett rettigheten som leses opp, tar et skritt fram. Når alle rettighetene er lest, står deltakerne på ulike plasser, noen langt fram, noen i midten og noen langt bak. La alle eller noen av elevene presentere rollen sin, si noe om hvorfor de tror de har havnet der de står og hvordan det kjennes. Kan noen tenke seg hvor de forskjellige rollefigurene kommer fra?

(Alternativt kan du velge en litt enklere variant og la elevene finne rettigheter på barnekonvensjonsplakaten som deres rollefigur ikke får dekket.)

DET STORE BILDET

Presentér noen av faktaene om barn i verden for elevene. (Bruk første del av faktaarket; tøffe tall)

Spør om noen kan tenke seg hvorfor det er så store forskjeller i verden? (Urettferdig handel, korrupsjon, skattesnyteri, naturkatastrofer, krig, slaveri, mangel på utdanning...)

Barns rettigheter i *VERDEN*

AKTIVITETSARK

Mål:

Elevene vet at de kan påvirke barns situasjon i andre land ved å gjøre flere bevisste valg

KLÆR

Be elevene å sjekke merkelappen i et av plaggene de har på seg og finne ut hvor det er produsert. Lag en oversikt (søylediagram, for eksempel) over hvor plaggene er produsert. Fabulér sammen om plaggenes historie; for eksempel bomullsplukking, fabrikkarbeid, frakt til Norge... -Kan det ha forekommet brudd på barnekonvensjonen i noen ledd?

HVA KAN VI GJØRE?

Hva kan barn og unge i Norge gjøre for en bedre verden for barn? Diskuter i samlet klasse eller grupper. Mange vil nok foreslå innsamlingsaksjoner. Utfordre dem til å komme med andre forslag også! (Lære mer om hvordan barn har det i andre land og hva som skjer i verden, fortelle andre om det de vet, redusere forbruk, spørre butikkpersonalet hvordan varene er produsert ...)

Mål:

Elevene vet at UNICEF er FNs barnefond og jobber for at alle land skal følge barns rettigheter

UNICEF

Vis elevene UNICEFs logo og finn ut hva de vet om organisasjonen. Hva kan logoen fortelle? (Mor og barn, jordkloden, olivenblad som symbol på håp) Forklar at UNICEF er en del av FN og har fått i oppgave å jobbe for at barns rettigheter blir fulgt i alle land. UNICEF samarbeider med mange om denne oppgaven, blant annet med dem som bestemmer i landet, barneombudene, andre organisasjoner og bedrifter.

[Les mer om UNICEF her](#)

Barns rettigheter i *VERDEN*

AKTIVITETSARK

Mål:

Elevene kan gi eksempler på forhold som er blitt bedre for barn de siste årene

---

DET NYTTER!

Gi eksempler på forhold som er blitt bedre i verden de siste årene. (Bruk andre del av faktaarket.) Hva kan være grunnene til at det er blitt bedre?

Barns rettigheter i *VERDEN*

AKTIVITETSARK

X-TRA

GRUPPEOPPGAVE

Del klassen inn i grupper på 4-5 elever. Gi hver gruppe noen aviser eller la dem lete på nettet. Be halvparten av gruppene finne nyheter om situasjoner der barns rettigheter blir brutt. Lim utklippene opp på en plakat sammen med de aktuelle rettighetskortene. Den andre halvparten finner gode nyheter; hjelpeaksjoner, organisasjoner og enkeltmennesker som gjør en innsats.

UNICEF-RUNDEN

Elevene skaffer jevnaldrende skolegang ved å løpe/gå på ski eller skøyter så mange runder de klarer. Gratis materiell fra UNICEF Norge. [Les mer her](#).

AKTUELLE FILMER FRA UNICEF NORGE:

- Bhim Kumari – hushjelp for 69 øre dagen
- Skolen under mangotreet

[Filmene kan bestilles her](#)

DISKUSJON

Les ett av disse to innleggene fra Si'D og diskutér hva dere kan gjøre for å minske forbruket/spare miljøet:

- "Nå må vi våkne opp", første avsnitt.
- "Sløsedusj".

OPPSUMMERING:

- Selv om nesten alle land har sagt de vil følge barnekonvensjonen, er det stor forskjell på hvilke rettigheter barn får oppfylt avhengig av hvor de bor.
- FN har laget barnekonvensjonen, og UNICEF er FNs barnefond som jobber for at barns rettigheter blir fulgt i alle land.
- Hver enkelt av oss kan bidra til at flere barn i verden får oppfylt sine rettigheter.
- Det nytter å gjøre noe! Situasjonen for barn blir stadig bedre.

Barnekonvensjonen i VERDEN

HJELPEARKE

ROLLEBESKRIVELSER (klipp ut disse til små kort)

Jeg er 8 år og bor sammen med familien min på et lite småbruk. Det er ingen helsestasjon i nærheten, og da jeg var liten, ble jeg aldri vaksinert. Nå har jeg fått polio og er lam i bena. Familien min er fattig og har ikke råd til rullestol, så jeg må ake meg frem med armene. Jeg klarer ikke å komme meg til skolen.

Jeg er 11 år og går på skolen hver dag. Når jeg kommer hjem, hjelper jeg foreldrene mine i butikken til den stenger om kvelden. Etter middag vasker jeg opp og passer småsøsknene mine mens foreldrene mine rydder og låser butikken. Når søsknene mine har sovnet, begynner jeg på leksene, men ofte er jeg så trøtt at jeg sovner fra dem.

Jeg er en jente på 7 år. Brødrene mine går på skolen i nærheten, men jeg er den eneste jenta i familien, og familien min trenger hjelp hjemme på småbruket. Foreldrene mine synes det er viktigere at gutter går på skolen enn jenter. Derfor må jeg være hjemme.

Jeg er 10 år. På skolen min er det undervisning på et annet språk enn det vi bruker til vanlig. Vi får ikke lov til å bruke vårt eget språk i timene selv om flere av lærerne også kan det bedre. Det er ikke lett å lære når vi ikke forstår språket ordentlig.

Jeg er 12 år og bor sammen med to søsken og foreldrene mine. Jeg går siste år i barneskolen og gleder meg til å begynne i ungdomsskolen. På fritiden er jeg med i korps og spiller jeg håndball. I feriene reiser jeg mye sammen med familien.

Jeg er 9 år og bor sammen med moren og broren min. Jeg går på barneskolen. Jeg synes det er veldig gøy å spille trommer, men vi har ikke råd til at jeg begynner på trommekurs. Jeg kan heller ikke gå i så mange bursdager fordi vi ikke har råd til bursdagspresanger. Det er i hvert fall godt at skole og sykehus er gratis i landet vårt.

Barnekonvensjonen i VERDEN

HJELPEARKE

ROLLEBESKRIVELSER (klipp ut disse til små kort)

Jeg er 12 år. Jeg ble født hjemme fordi det er altfor langt å gå til sykehuset. Foreldrene mine fikk ikke noen fødselsattest. Det betyr for eksempel at jeg ikke kan ta eksamen på skolen, få legetime eller pass. Jeg kan heller ikke bevise hvor gammel jeg er.

Jeg er 8 år. Jeg bor i slummen i en stor by sammen med 7 familiemedlemmer i et rom på ca 4 x 4 meter. Vi har ikke strøm og må hente vann. Vannet er ikke rent. Doen er et hull i bakken som vi deler med mange andre familier.

Jeg er 10 år og kommer fra en fattig familie, derfor må jeg arbeide. Fra tidlig om morgenen til sent på kvelden graver jeg i jorda etter kobolt og kobber som brukes i mobiltelefoner. Det kan være ganske farlig, og jeg er veldig sliten når jeg legger meg.

Jeg er 11 år, og mange uker hvert år blir jeg tvunget til å hjelpe til med bomullsdyrking. Det er veldig slitsomt og vi får nesten ikke noe betalt. Hvis vi protesterer, straffes vi. Dessuten brukes det farlige sprøytemidler på bomullsplantene.

Jeg er 12 år og flyttet til ny skole for et år siden. Noen av dem jeg går i klasse med mobber meg på grunn av dialekten min og fordi jeg kler meg annerledes enn de fleste. Når jeg prøver å snakke til dem, later de som de ikke ser meg. De andre sier ingenting for å forsvare meg, enda de er flere. Jeg føler at jeg blir en annen enn den jeg egentlig er på grunn av dette.

Jeg er 13 år og går i 6.klasse. Jeg begynte senere på skolen enn vanlig, derfor går jeg bare i 6.klasse. Da jeg var ferdig med 5., måtte jeg flytte hjemmefra for å kunne fortsette på skolen, for det er skole bare opp til 5.klasse der foreldrene mine bor. Nå bor jeg hos bestemoren min og besøker foreldrene mine bare én gang i året.

Barnekonvensjonen i VERDEN

HJELPEARKE

ROLLEBESKRIVELSER (klipp ut disse til små kort)

Jeg er 13 år og bor på gata sammen med noen jevnaldrende. Foreldrene mine har dårlig råd og krangler bestandig. De drikker og blir farlige når de er fulle, så jeg rømte hjemmefra. Nå har jeg begynt med narkotika, og for å få penger nok til det, må jeg stjele.

Jeg er 12 år og har en bror på 6. Vi måtte flykte hjemmefra på grunn av krig og har mistet alt vi eide. På veien kom vi bort fra foreldrene våre. Nå er vi i en flyktningleir i et fremmed land og avhengige av at noen hjelper oss. Jeg må prøve å være mamma og pappa for lillebroren min.

Jeg er 10 år og bor på en gård sammen med familien min. Jeg går på en liten skole hvor vi bare er 13 elever i klassen, så læreren har mye tid til å hjelpe hver enkelt. Jeg er veldig glad i dyr, og spesielt hester. Jeg rir mye. Jeg vil bli veterinær (dyrlege) når jeg blir stor.

Jeg er 9 år og bor i et stort hus sammen med foreldrene mine. Jeg har eget rom og eget bad. Foreldrene mine jobber og reiser mye, så vi har en au pair som passer på meg når foreldrene mine er borte. Jeg er glad i å gå på skolen, men savner ofte foreldrene mine.

Jeg er 7 år og skal bli dronning når jeg blir voksen. Jeg bor sammen med familien min, men foreldrene mine er ofte på reise. Da har vi en barnepike som passer på oss. Det er ikke alltid like morsomt at alle vet hvem jeg er og at alle vil ta bilder, men de fleste er hyggelige.

Jeg er 8 år og har flyktet sammen med familien min til et annet land fordi foreldrene mine var redde for å bli drept hvis de ble i hjemlandet vårt. Vi har søkt om oppholdstillatelse, men vet ikke om vi får lov til å bo her. Vi bor i et asylmottak sammen med mange andre mennesker fra forskjellige land som har flyktet. Jeg kan ikke språket, og det er vanskelig å bli kjent med andre barn.

Barnekonvensjonen i VERDEN

HJELPEARKE

ROLLEBESKRIVELSER (klipp ut disse til små kort)

Jeg er 12 år og bor hos en fosterfamilie. Foreldrene mine har rusproblemer og klarte ikke å ta vare på meg. Familien jeg bor hos nå, er den tredje familien jeg bor hos. Jeg har to søsken som bor i andre familier. Det blir vanskelig å konsentrere seg når jeg ikke føler meg sikker på at jeg kan bo her helt til jeg blir voksen. Dessuten savner jeg søsknene mine.

Jeg er 11 år og bor sammen med familien min i en trang leilighet. Vi har en annen religion enn de fleste som bor her, og derfor er det vanskelig for foreldrene mine å få jobb. Jeg blir ofte mobbet på skolen og har vanskelig for å konsentrere meg.

Jeg er 14 år og barnesoldat. Da jeg var 13 år, kom soldater og kidnappet meg fra landsbyen jeg bodde i. Jeg blir tvunget til å skyte og tør ikke å nekte, for da er jeg redd for å bli drept. Det er vanskelig å sove om natten når jeg opplever så mye forferdelig.

Jeg er 10 år og jobber som hushjelp hos en familie. Foreldrene mine har ikke råd til å ha meg hjemme, og jeg bor hos dem jeg jobber for. Jeg jobber fra 05.30 om morgenen til sent på kveld, men jeg går to timer på skole hver ettermiddag. Det er det ikke alle barnearbeiderne her som får lov til. Vi har 15 minutter friminutt. Det er den eneste tiden på døgnet jeg får leke. Jeg besøker familien min 2 ganger i året.

Jeg er 12 år og elsker å drive med sport. Jeg liker meg godt på skolen også, selv om det av og til blir litt for mye lekser. Nå skal foreldrene mine skilles. Det har vært mye krangling hjemme i det siste, og begge foreldrene mine vil at jeg skal bo hos dem. De glemmer å spørre om hva jeg vil.

Barnekonvensjonen i VERDEN

HJELPEARKE

RETTIGHETER TIL ROLLEBESKRIVELSER

Du går på skole, og den er gratis	Du har voksne som passer på deg så du ikke blir utsatt for vold eller annen skade
Du får leke på fritiden og være med på fritidsaktiviteter du liker	Du får si din mening, og de voksne hører på deg og tar deg alvorlig selv om de ikke alltid er enige
Da du ble født, fikk du personnummer, og navnet ditt ble skrevet i Folkeregisteret slik at myndighetene vet at du er statsborger (hører til) i landet ditt	Du blir respektert for den du er og blir ikke behandlet dårligere på grunn av din hudfarge, tro eller politiske mening, kjønn, funksjonshemming eller noe annet
Du får den ekstra hjelpen du trenger hvis du har en funksjonsnedsettelse (er "funksjonshemmet")	Du er vaksinert mot farlige sykdommer
Du har ikke jobb som er farlig eller går ut over skolegangen eller mulighetene til drive med fritidsaktiviteter	Du har det du trenger av mat, klær og et sted å bo for å vokse og utvikle deg
Du er beskyttet mot bruk og handel med narkotika	Du får ha kontakt med begge foreldrene dine og bo sammen med dem hvis det ikke er en spesiell grunn til noe annet
Du får medisiner og legehjelp når du trenger det	

Barnekonvensjonen i VERDEN

HJELPEARKE

FAKTA OM BARNES SITUASJON I VERDEN

Del 1) Tøffe tall

Fødselsattest

Hvert år blir det født mange millioner barn som ikke blir registrert ved fødselen. En fødselsattest er viktig for å få skolegang, helsehjelp, pass osv.

Diaré

Diaré dreper flere barn enn aids, malaria og meslinger til sammen: 4100 barn dør av diaré hver dag – 1,5 millioner i året. Nesten alle diaré dødsfall (8 prosent) skyldes forurenset vann, utilstrekkelige sanitærforhold og dårlig hygiene. (Rapport: Diarrhoea: Why children are still dying and what can be done (WHO & UNICEF 2009.))

Barnearbeid

I 2012 jobbet mer enn hvert tiende barn i verden. ("Making progress against child labour." ILO 2013)

Utdanning

57 millioner barn går ikke på skolen. (MDG-rapport 2013, FN) Ca 250 millioner kan ikke lese eller skrive når de skal begynne i 4. klasse. (EFA GMR2012, UNESCO)

Del 2) Det nytter!

Levealder

I 1990 døde 12 millioner barn før de fylte fem år. I 2012 døde 6,6 millioner før de fylte fem år. (Committing to child survival, Progress report 2013, UNICEF)

GJENNOMSNTLIG LEVEALDER:

Norge:
i 2010: 81 år   i 1970: 74

Nigeria:
i 2010: 51 år   i 1970: 42

USA
i 2010: 78 år   i 1970: 71

Zambia:
i 2010: 49 år   i 1970: 49

Gambia:
i 2010: 58 år   i 1970: 38

Nepal:
i 2010: 68 år   i 1970: 43

Italia:
i 2010: 82 år   i 1970: 71

(SOWC 2012, UNICEF)

76%

av verdens befolkning hadde tilgang til rent drikkevann i 1990

89%

hadde tilgang til rent drikkevann i 2010
www.childinfo.org

Barnekonvensjonen i *VERDEN*

HJELPEARKE

Barnearbeid og fattigdom

I 2000 var det 246 millioner barnearbeidere i verden. I 2012 var tallet sunket til 168 millioner. (Making progress against child labour. ILO, 2013)

Den ekstreme fattigdommen er blitt halvert siden 1990. Andelen mennesker som lever på mindre enn 1,25 dollar om dagen har sunket fra 47 til 24 prosent.

**2 MILLIARDER
MENNESKER HAR
SIDEN 1990 FÅTT
TILGANG PÅ RENT
DRIKKEVANN.**

***I DAG BEGYNNER
LIKE MANGE JENTER
SOM GUTTER PÅ
BARNESKOLEN.***

Utdanning

I 2000 var det 102 millioner barn som ikke gikk på skolen. I 2011 var det 57 millioner barn som ikke gikk på skolen. (MDG-rapport 2013, FN)